

Samenwerking en impact Social Pact Zuidoost

Ontwikkeltraject Social Pact x HvA

Rapportage van opbrengsten

Auteurs:

Marian Zandbergen en
Anna de Zeeuw, HvA

Lucia Martis, Stella
Meulenbelt en Eefke van
Nuenen, Social Pact

Amsterdam, 22 februari 2024

CONTACTGEGEVENS

info@kenniscentrumongelijkheid.nl

Marian Zandbergen, projectteam, HvA
a.m.zandbergen@hva.nl

Anna de Zeeuw, projectleider, HvA
a.m.de.zeeuw@hva.nl

**PARTNERORGANISATIES IN HET
CONSORTIUM**

Social Pact // Venzo & Swazoom Welzijn
Eefke van Nuenen, projectteam

Social Pact // Stichting ProFor
Lucia Martis, projectteam

**Social Pact // Stichting Buurvrouwennetwerk
Gaasperdam**
Stella Meulenbelt, projectteam

Inhoud

Inleiding	1
Het ontwikkeltraject samengevat	2
Eerste dialoogsessie: perspectieven op de samenwerking	4
Wederzijdse afhankelijkheid en gedeeld eigenaarschap	6
Tweede dialoogsessie: mogelijkheden	11
Impact van samenwerking Social Pact in Storytelling verhaalstructuur	11
Tussenstand ontwikkeltraject in verhaalvorm	15
Social Pact - Het huis waar mensen samen werken	15
Derde dialoogsessie: strategische koers	17
Kringgesprek 1: hoe ziet het huis van de toekomst er uit?	18
Kringgesprek 2: Wat willen we als bewoners van dat huis samen doen?	19
Reflectiesessie	20
Een ledenvergadering waar men energie van krijgt en elkaar beter leert kennen	20
Strenger zijn bij toetreding en afscheid nemen waar nodig	20
Parallele interviews en gesprekken	22
Verleden – ontstaansgeschiedenis en het aansluiten bij Social Pact	22
Heden	23
Toekomst – wat zien leden als kansen voor deze samenwerking?	27
Ten slotte, bredere lessen over samenwerken van een groot aantal organisaties met een gemeenschappelijke missie	29

Inleiding

Het Social Pact bestaat uit meer dan 35 samenwerkende organisaties in Amsterdam Zuidoost en doet mee aan het ontwikkeltraject in de wijkwerkplaats Zuidoost. Het Social Pact is een netwerkorganisatie die bewoners van Zuidoost centraal zet. Om kansengelijkheid te creëren pakken zij samen hardnekkige problemen als armoede, werkloosheid, eenzaamheid, laaggeletterdheid en schooluitval in Amsterdam Zuidoost aan. Kern van deze aanpak is dat het Social Pact activiteiten uitvoert op basis van de specifieke behoefte van bewoners. Er wordt samengewerkt, geleerd en verbeterd vanuit een gezamenlijk vertrouwen in inclusie en zelfbeschikking. Beoogd resultaat is dat bewoners van Zuidoost beter in staat zijn met elkaar de kwaliteit van hun leven te verbeteren, zodat ze betere kansen krijgen.

Het Social Pact bestaat op dit moment uit 38 leden en 36 partners. Partners van het Social Pact steunen de alliantie met hun kennis, eigen programma's/projecten en middelen. De leden van het Social Pact delen volgens het Handvest de volgende kenmerken:

- *Roots in Zuidoost;*
- *Geen winstoogmerk;*
- *Minstens drie jaar actief in sociaal domein;*
- *Cultureel sensitieve werkwijze;*
- *Committeert zich minimaal 4 jaar aan de missie van het Social Pact;*
- *Wil samenwerken;*
- *Wordt door de andere leden als betrouwbare samenwerkingspartner ervaren.*

De leden van het Social Pact bepalen samen visie, missie en werkwijze. Dit doen ze in hun vergaderingen. De leden van het Social Pact zijn volgens het Handvest verplicht op actief deel te nemen aan de vergaderingen en deel te nemen aan minimaal 1 themagroep. De leden vergaderen minimaal 6 keer per jaar. De vergadering delegeert dagelijkse uitvoeringszaken naar een kerngroep. Deze kerngroep bestaat uit 5 leden die om de 4 jaar worden gekozen uit de leden van het Social Pact. De kerngroep vormt het dagelijks bestuur van het Social Pact en komt minimaal maandelijks bij elkaar. Venzo&Swazoom is penvoerder van het Social Pact. De penvoerder zorgt voor het opstellen van gezamenlijke subsidieaanvragen, de financiële verantwoording, etc.

Er is na drie jaar samenwerking behoefte ontstaan om de waarde, van dat wat het Social Pact doet, beter inzichtelijk te maken. Dit was voor het Social Pact aanleiding om de samenwerking met de HvA dieper te gaan onderzoeken.

Wijkwerkplaatsen Kenniscentrum Ongelijkheid

Samen is begin 2023 een plan gemaakt voor een ontwikkeltraject en financiering van het Kenniscentrum Ongelijkheid, vanuit de ontwikkeltrajecten van de Wijkwerkplaatsen, maakte het mogelijk dit ontwikkeltraject samen uit te voeren. In de wijkwerkplaatsen wordt de dialoog en samenwerking gezocht met in de wijk actieve professionals en bewoners. In de werkplaatsen staan de perspectieven en ervaringen van bewoners en professionals centraal met betrekking tot mechanismen die ongelijkheid bevorderen.

Het ontwikkeltraject samengevat

In dit **ontwikkeltraject** zijn we aan de slag gegaan met de **dialogoog en samenwerking** tussen de partners van het Social Pact. Dit traject is uitgevoerd door enkele kernleden van het Social Pact in samenwerking met onderzoekers van de Hogeschool van Amsterdam. De dialoog was gericht op het **identificeren van specifieke belemmeringen** waartegen het Social Pact aanloopt en op de **aangrijpingspunten om de kansen van bewoners te verbeteren**.

Doel was het Social Pact te ondersteunen met meer **inzicht, kennis** en daaraan gekoppeld **advies**, zodat zij (1) zichzelf met deze kennis als netwerkorganisatie verder kunnen **ontwikkelen** en (2) op een aantal thema's (gerelateerd aan kansengelijkheid) aan de buitenwereld beter **zichtbaar, meetbaar en inzichtelijk** kunnen maken.

Dit zodat de **gemeente en andere (mogelijke) samenwerkingspartners** beter kunnen zien wat de **kracht van het Social Pact** is, het Social Pact **meer zicht heeft op de manier van kijken van de gemeente** en andere (fundings)partners en **andere (samenwerkingsverbanden van) organisaties in de sociale basis kunnen leren** van de ervaringen van het Social Pact bij het werken aan kansengelijkheid in de wijk.

In een aantal sessies zijn we aan de hand van kennisvragen ingegaan op **perspectieven, mogelijkheden en de strategische koers** van het Social Pact. Parallel aan de sessies hebben **1-op-1 gesprekken** plaatsgevonden met leden van Social Pact en betrokkenen vanuit gemeente Amsterdam om meer zicht te krijgen op de context, geschiedenis, samenwerking en ideeën voor de toekomst. Aan de hand van onze gesprekken hebben we het ontwikkeltraject vormgegeven volgens deze **kennisvragen** van het Social Pact. Het Social Pact heeft kennisvragen **op drie thema's**:

1. *Perspectieven*

- *Hoe werkt men nu samen?*
- *Wat gaat er goed en wat kan er beter?*
- *Zijn er in Nederland of in het buitenland goede voorbeelden waar het Social Pact van kan leren?*

2. *Mogelijkheden*

- *Hoe kunnen de leden van het Social Pact nog beter met elkaar en met formele structuren samenwerken? Hoe doorbreek en voorkom je eilandvorming van afzonderlijke partijen? Hoe wordt het geheel meer dan de som der delen?*
- *Hoe zorgt het Social Pact voor impact van de samenwerking in Zuidoost?*
- *Hoe kan het Social Pact een omslag maken zodat er meer gekeken gaat worden naar kwaliteit (waarde) i.p.v. kwantiteit (aantal bereikte bewoners)? Hoe komt dit ten goede aan de kansengelijkheid?*

3. *Strategische Koers*

- *Wat betekent dit voor de strategische koers en welke keuzes moeten worden gemaakt zodat het Social Pact de impact op het gebied van kansengelijkheid in Zuidoost kan vergroten?*
- *Welke structuur/organisatievorm is het meest passend/effectief voor het Social Pact? Is dat de huidige vorm van netwerkorganisatie? Of zijn er betere opties? Daarbij wordt vanuit Social Pact aangetekend dat we in ieder geval niet als doel nemen dat er een juridische entiteit moet worden opgericht.*

Planning

- *Vorbereidende gesprekken (Maart - april 2023)*
- *Werksessies (drie) en parallelle interviews (Mei - september 2023)*
- *Reflectiesessie op de inhoudelijke opbrengst van de sessies, rapportage en eindbijeenkomst (November - december 2023)*

Beoogde opbrengst

Beoogde opbrengst van dit ontwikkeltraject was om het Social Pact op een aantal thema's (gerelateerd aan kansengelijkheid) te helpen zichzelf aan de buitenwereld zichtbaar, meetbaar en inzichtelijk te maken. Belangrijke thema's binnen kansengelijkheid die we binnen dit onderzoek onder de loep kunnen nemen zijn 1) Armoede 2) Werk en 3) Jongeren. De leden van het Social Pact bewegen zich ook met name op deze thema's en maken hierin verschil.

Door antwoorden te genereren op de kennisvragen die het Social Pact heeft, komen zij een stap verder in het inzicht dat er nodig is om op deze thema's meer voor bewoners voor elkaar te krijgen. Zo kunnen zij de gemeente en ook andere potentiële samenwerkingspartners beter laten zien wat de kracht en impact van het Social Pact is, en tegelijkertijd krijgt het Social Pact meer zicht op de manier van kijken van de gemeente.

Deze opbrengsten bieden ingrediënten voor een plan voor de toekomst, waarbij het Social Pact op langere termijn wil bereiken dat zij een brede overeenkomst en een wederzijds optimale samenwerkingsagenda binnen de stad met o.a. de gemeente heeft doen ontstaan.

Tot slot wordt beoogd antwoord te geven op de vraag: welke lessen over samenwerking aan een gemeenschappelijke maatschappelijke missie bevat de strategische koers die zich in dit ontwikkeltraject heeft ontplooid, voor andere netwerken en samenwerkingsverbanden van organisaties?

Leeswijzer

In deze rapportage vindt u de **opbrengsten** van dit ontwikkeltraject, met achtereenvolgens een weergave van de opbrengsten van de/het:

- *Eerste dialoogsessie: perspectieven op de samenwerking* pag. 4
- *Tweede dialoogsessie: mogelijkheden* pag. 11
- *Tussenstand in verhaalvorm: het huis dat Social Pact heet* pag. 15
- *Derde dialoogsessie: strategische koers* pag. 17
- *Reflectiesessie* pag. 20
- *Parallelle interviews en gesprekken* pag. 22
- *Bredere lessen* pag. 29

Eerste dialoogsessie: perspectieven op de samenwerking

Op 23 mei 2023 vond de eerste sessie plaats van het ontwikkeltraject van het Social Pact Zuidoost, in samenwerking met de Hogeschool van Amsterdam en mede mogelijk gemaakt door het Kenniscentrum Ongelijkheid. Een tiental leden van het Social Pact bogen zich tijdens deze sessie over de vraag: Hoe werkt men nu samen, wat gaat er goed en wat kan er beter?

Wat is de belangrijkste meerwaarde van het Social Pact?

In kernwoorden

Groter netwerk van mensen die iets kunnen oplossen
Gehoord voelen
Kennis en ervaringen delen
Meer informatie en kennis
Delen van info via whatsapp tussen leden van Social Pact
Diversiteit van wat de leden doen
Groot aanbod met verschillende expertises en organisaties
Organisaties empoweren om op hun benen te kunnen staan
Elkaar helpen en versterken
Krachten bundelen
Samen sta je sterk richting gemeente en financiers
Gelijke kansen
Problemen in Zuidoost oplossen met de buurtgenoten
Social Pact brengt de gemeenschap samen
Samenwerking
Groter bereik van bewoners
Meer en beter bereik en ondersteunen van bewoners
Wens = meer projecten tussen leden
Samenwerking in opzetten van projecten
Penvoering
Subsidie
Informeel
Toelichting

Samenwerking Je deelt met elkaar. PR bijvoorbeeld, flyers, maar: “ik denk dat het uiteindelijk ook heel mooi is als je samen projecten opzet. Samen iets ontwikkelen voor een doelgroep. Dan creëer je echt meer waarde dan je los van elkaar kunt creëren”. Voor de toekomst is de wens uitgesproken om meer gezamenlijke projecten te doen.

Diversiteit De verscheidenheid van de organisaties, van de mensen, van wat zij doen en het delen van die kennis onderling zorgt voor meerwaarde doordat de leden er als losse organisaties zelf ook steeds iets van opsteken. En doordat er verschillende expertises zijn verbonden en er voor verschillende doelgroepen gewerkt wordt, kunnen de leden samen de gehele sociale basis bestrijken.

Persoonlijke ontwikkeling Het Social Pact geeft kansen voor persoonlijke groei en groei van je organisatie. Sterker nog, het Social Pact zorgt er voor dat bepaalde organisaties die anders zouden omvallen, op hun benen blijven staan. “Als je iets doet in de wijk, heb je regelmatig een ‘spiritueel moeder’ nodig die je er van weerhoudt om in een gat te vallen.”

“Als persoon, als professional in formele of informele sociale ondersteuning, en als organisatie, voel je je empowered en gesteund in je werk.”

Gezamenlijke groei “Samen weten we waar we naartoe gaan. We komen samen en delen ideeën met elkaar, zodat er verder gebouwd wordt aan de gemeenschap. Als we het allemaal alleen zouden doen, zouden we geen gemeenschappelijk doel hebben waar we naartoe gaan.”

Gelijke kansen voor kleine organisaties in de wijk Het stadsdeel zou meer mogen kijken naar en gebruik mogen maken van wat hier al is en minder naar de grotere organisaties.

“We hebben vanuit de ervaring vanuit Zuidoost gezien dat organisaties die niet uit Zuidoost kwamen, hier wel projecten kwamen doen met subsidie. Ze vroegen wel aan ons allemaal of we mensen konden aanleveren, via ons bereikten ze de doelgroep, maar na een jaar waren ze verdwenen. Dan waren ze weg. Terwijl wij die hier wonen zijn nog steeds bezig met de mensen hier. Ze zijn klaar, hebben mooie boekjes gemaakt etc., maar ze zijn weg. De organisaties hier in de wijk hebben daarbij niet echt een gelijke kans gehad. Omdat ze blijven strugglen met hun community. De grote organisaties komen hier, vragen een bulk van het geld, vragen of je een blik mensen open kunt trekken, onder het mom van ‘we gaan samenwerken’, maar eigenlijk nemen ze alles wat je hebt mee, en dan zijn ze weer weg en de mensen hier zitten nog steeds met dezelfde problemen.”

Er wordt ook wel eens gevraagd door organisaties die in Zuidoost ook iets willen, die ergens anders al dingen doen, en die willen zich dan aansluiten bij het Social Pact. Een van de deelnemers vraagt zich daarbij af: “waarom heb je het Social Pact nog nodig?”, want het lukt ze al om ergens anders dingen voor elkaar te krijgen.

Subsidieaanvragen Voor sommige leden is het Social Pact hierin essentieel. “Als het Social Pact er niet was, had ik nu geen subsidie gehad. Want als informele organisatie krijg je constant ‘nee’ te horen, er gebeurt zoveel, en dan maakt de gemeente keuzes voor bijvoorbeeld organisaties die al heel lang bezig zijn in de wijk, dan kom je er niet tussen.” Je moet als organisatie e-herkenning hebben, dat invullen is echt niet makkelijk. Dus voor sommige organisaties is het een oplossing om zich aan te sluiten. “Want de gemeente kijkt naar geheel Zuidoost, wat gebeurt er, en dan zeggen ze: dat gebeurt daar al, dan moet je mensen daar naartoe sturen. Terwijl dat misschien wel helemaal niet aansluit qua doelgroep.” Er zijn veel mensen die tussen wal en schip vallen, die kunnen nergens aansluiten, ‘stuur ze maar ergens naartoe’ gaat voor hen niet op. Informele organisaties doen veel op eigen kracht, zonder subsidie, maar denken: ik moet doorgaan, want hoe moet het anders met die doelgroep? “Ondanks alles bedienen ze de bewoner. Soms vraag je ze een kleine bijdrage aan bewoners om door te gaan.” Maar met de subsidie komt er kwaliteit: “Je hebt materiaal, je kunt meer met de bewoners doen. Het gaat beter met je werk en dan ontstaan er ook meer nieuwe ideeën, omdat mensen de mogelijkheden zien. En: dan hoeft je niet zo te strugglen en kun je je echt op de gemeenschap gaan richten.”

Stem geven aan kleine organisaties “Via het Social Pact en de contacten die zij hebben met het stadsbestuur gaan onze pijnpunten, onze knelpunten ook naar de centrale stad. Zodat ze er rekening mee kunnen houden. Wij komen daar zelf niet, maar onze stem en expertise op deze manier wel.” “Wij hebben genoeg expertise en draagkracht, en wij zitten hier 24 uur per dag. Je komt niet een paar uur werken en gaat dan weer weg. Je werkt in Zuidoost en je bent van Zuidoost, je wordt ook sneller aangesproken daardoor, ook in het weekend ben je er mee bezig.”

Elkaar versterken Binnen het Social Pact doen sommige organisaties hetzelfde. Dan is het fijn om te kijken hoe je elkaar daarin kunt versterken. “Bijvoorbeeld als bewoners ergens ‘klaar zijn’, bijvoorbeeld met een bepaald niveau van taalondersteuning, iemand die vordert, dat ze dan makkelijk door kunnen stromen naar mijn collega's.” De ketting van schakels zorgt er voor dat de mensen zich door kunnen blijven ontwikkelen.

Wederzijdse afhankelijkheid en gedeeld eigenaarschap

Stelling: Ik heb andere leden van het Social Pact nodig om mijn eigen (organisatie)doelen te behalen.

“Als je knelpunten hebt, dan moet je je hoofd gaan breken om het op te lossen, om te gaan praten met desbetreffende personen, waar je misschien niet eens in de buurt kan komen. Terwijl, als je mensen kent van grotere organisaties kan je makkelijker een stap maken. Dan heb je kruiwagens om die stappen sneller te zetten.”

“Er kan iets met mij gebeuren, ik kan ziek worden. Als ik met andere leden van het Social Pact praat, mijn ideeën deel, als ik dan zelf niet door kan gaan, dan kan het werk wél doorgaan.”

Stelling: Ik ben me bewust van wat lidmaatschap van het Social Pact van mij en mijn organisatie vraagt.

“Lidmaatschap vraagt aanwezigheid bij vergaderingen maar ook mee doen bij activiteiten. We hebben themagroepen en het is belangrijk om daar bij aanwezig te zijn, mee te doen en mee te denken. Er zijn, en er actief zijn.”

“En ook kritisch kijken wat er allemaal komt, dat je je input geeft, je mening geeft. Niet alleen voor je eigen organisatie, maar voor alle organisaties. Alles wat er op ons af komt, heeft consequenties. Niet alleen voor één organisatie, maar ook voor andere organisaties. Dat struggen zonder subsidie hebben we allemaal meegemaakt, dus we moeten goed kijken naar ‘wat komt er’. Op een hoger niveau gaan denken, strategisch, met een gezamenlijke pet op denken.”

“Ik voel me zelf niet verantwoordelijk voor andere organisaties. Ik ben van mijn eigen organisatie, en ik ben van het Social Pact, maar daar houd het voor mij op. Ik weet dat ze er zijn en ik zal er gebruik van maken, zorgen dat bewoners bij andere organisaties terecht komen, maar dat is iets anders dan wat net is verwoord.”

“Als ik weet wat er speelt, bijvoorbeeld rondom nu de energie-armoede, koppel ik dat terug zodat de anderen daar ook van op de hoogte zijn.”

Zijn andere leden van het Social Pact zich ook zo bewust van wat lidmaatschap van hen vraagt?

Lid zijn lijkt voor veel organisaties in de sociale basis in Zuidoost wel iets heel logisch. “Als we geen lid zijn, niet samenkomen, één persoon kan het niet doen voor deze gemeenschap. Los van de politiek, is het Social Pact de belangrijkste organisatie voor alle organisaties. Dus automatisch wordt iedereen lid. Zodat we de toekomst van de gemeenschap samen kunnen bespreken.”

Actief lidmaatschap is iets anders en vraagt iets anders. “Ik ben nu pas actief begonnen als lid. Hiervoor had ik persoonlijke problemen, dus dat werkte niet, dat lukte niet. Nu gaat het beter en probeer ik, als er iets is, aanwezig te zijn. Wel ontvangen, steun krijgen, en nu neem ik een actievare rol.” Ieders rol en draagkracht is anders.

De aanwezige deelnemers vragen zich af hoe de andere organisaties zich daar in voelen en geven aan benieuwd te zijn naar wat hen weerhoudt. Er wordt voorgesteld om dat aan een paar organisaties te vragen. “We hebben wat georganiseerd, waarom waren jullie er niet?”

“Sommige organisaties zijn één persoon, het kan taal zijn als drempel, of mensen hebben het zo druk met hun activiteiten dat het ze niet lukt. Maar toch, het staat in de voorwaarden dat je verplicht bent mee te doen aan een themagroep. Ook als je een excursie organiseert, dan zijn er van al die organisaties bijvoorbeeld maar drie.”

“We hadden een fondsenwervingsdag georganiseerd, want veel deelnemers geven aan daar moeite mee te hebben, dat daar behoefte ligt, om de economische situatie van onze organisaties te verbeteren. Er waren verschillende fondsen aanwezig. Tot onze grote verbazing waren er nog geen 10 organisaties aanwezig van de 37. En dan denk ik, waar ligt dat aan, interesse, tijd, taal?” “De meeste organisaties zeggen: ik heb problemen om de financiën voor elkaar te krijgen, ik weet niet hoe. En dan organiseer je een fondsendag en dan denk je: ‘nú moet je komen, hier kun je connecties maken’, en dan verwacht je dat er heel veel mensen komen. Van tevoren was aangegeven welke fondsen er waren, in welke sectoren, we hebben mensen echt ‘gestalkt’ om te komen. Dus je doet veel inzet om ze te mobiliseren, en het lukt nog niet, dus dan denk je: waar is jouw noodzaak, en waar is je commitment?” “Wij waren teleurgesteld.”

Twee kanten van de samenwerkingsmedaille: waar gaat het goed en waar kan het beter?

Wat gaat er goed in de samenwerking, waar kan het beter, en hoe zou je het verschil tussen wat er wel en niet goed gaat/lukt kunnen uitleggen? Als je kijkt naar de samenwerking tot nu toe: wat maakt dat iets lukt, of juist niet?

Waar het goed gaat:

- *Digitale voorziening,*
- *Penvoerderschap/subsidie,*
- *Aansturing,*
- *Kerngroep gezamenlijk voorbereiden,*
- *Whatsapp groep voegt veel toe, korte snelle informatie-uitwisseling naar iedereen in een keer.*

Wat er beter kan:

- *Fysieke aanwezigheid van leden,*
- *Commitment in themagroepen,*
- *Samenwerking in gezamenlijke projecten,*
- *Elkaar nog niet voldoende vertrouwen of kennen, zelf interesse hebben in elkaar, de angst de eigen identiteit kwijt te raken als je samenwerkt.*

Hoe komt dat, waar zit het hem in?

Er is een klein groepje gestart, die hebben aantal dingen opgepakt en geregeld, dat is goed geborgd, maar met de groei naar veel meer leden en partners (bijna een verdubbeling) is de structuur die ooit bedacht is in themagroepen en de ledenvergadering misschien wat rigide en voor nieuwe leden ook niet altijd makkelijk te volgen, niet iedereen weet waar aansluiting is met thema's, niet iedereen kent elkaar of weet elkaar makkelijk te vinden, de drempel is misschien soms te hoog om aansluiting te zoeken, mensen zijn eenpitter of een grote organisatie, dus de tijd die mensen er in kan stoppen is niet voor iedereen hetzelfde, daarom commitment bij de één anders dan bij de ander.

Het komt ook door grotere aantal leden en door hoe leden worden opgevangen, ledenpresentatie bij vergadering en daarna verdwijnen sommigen, landen wel of niet in een themagroep. Idee = soort buddy. Je wordt nieuw lid, koppelen aan iemand die al langere tijd lid is en iets vergelijkbaars doet.

De structuur, zijn thema's nog voor iedereen relevant, werkbaar voor aanvraag stadsdeel maar in praktijk werkt het niet zo dat mensen zich bijvoorbeeld alleen met mentale gezondheid, of alleen met armoede, of alleen met ouderen bezig houden en loopt dat allemaal door elkaar heen. Kloppen de thema's wel voor iedereen?

De structuur voor partners: wanneer ben je partner en wanneer ben je lid? Wat vraag je van organisaties die partner zijn, wat vragen ze van ons? Goed naar kijken, meer bruikbaar te maken.

Behoeftte aan vervolg: grote structuur kleiner maken en meer voldoen aan behoefte om ergens onderdeel van te zijn.

“Mensen zijn bang hun idee te delen, omdat ze er bang voor zijn dat de ander er met hun idee vandoor gaat. Hoe ga je elkaar vertrouwen, dat je afblijft van het idee van de ander en je eigen identiteit behouden. Je gaat elkaar versterken omdat, wat de ene heeft, heb jij weer niet. Dat loslaten van het wegnemen van ideeën. Dat hoeft niet. Daarmee experimenteren. Idee van competitie onderling wordt versterkt door systeem.”

Voor de een is samenwerking: ik kom naar de vergadering en dan ga ik weer terug naar mijn eigen organisatie. Voor een ander is het: ik kom naar de organisatie, ik hoor wat er is, ik wil er iets in betekenen, ik ga met mensen in gesprek om te kijken hoe we dat kunnen organiseren. Voor de ene is de samenwerking hier en voor de ander daar. Dat moeten we ons realiseren, dat definities verschillend kunnen zijn, dat erkennen, waardoor je verwachtingspatroon realistischer wordt. De een heeft meer tijd en de ander doet het naast zijn werk. En weer een ander denkt: zij doen het al dus ik hoef het niet meer te doen. De verwachting wat samenwerking inhoudt, niet alleen in de ledenvergadering maar ook in de werkgroep, uitspreken. Wat samenwerking binnen een werkgroep betekent, dat het helder en duidelijk is wat je van elkaar kunt verwachten. Er mag verschil zijn, maar het moet duidelijker zijn.

Wrap-up: samenvatten en doorkijken naar de tweede sessie

Deelnemers gaven aan dat de sessie leerzaam en plezierig was, met aanknopingspunten voor het vervolg van het ontwikkeltraject. “Ik vond het een warm bad, om deze ideeën met elkaar te delen en er achter te komen dat ze veelal overeenkomen.” “Fijn dat er veel overlap zit in onze beelden.” De deelnemers van deze eerste sessie waren benieuwd naar wat de deelnemers van de tweede sessie zouden gaan van wat er vandaag besproken is. “We moeten een goede manier vinden om ze mee te nemen in wat er tijdens deze eerste sessie is gebeurd.” Er was namelijk wat onduidelijkheid over het vervolg, is het eenzelfde sessie met nieuwe mensen of een vervolgstap met deels nieuwe mensen? “Neem de groep opnieuw mee in hoe het traject verder vorm krijgt”.

Er lijkt een heldere richting te zijn ontstaan voor vervolg:

“Het is mij nu heel duidelijk dat Social Pact uit zijn jasje is gegroeid, we zijn klein begonnen en steeds groter geworden, maar onze organisatiestructuur is hetzelfde gebleven, onze jas past niet meer en dat is het succes van Social Pact, succes met een kleine keerzijde, hebben een nieuwe organisatiestructuur nodig.”

Naast richting voor vervolg was de sessie voor sommigen ook helpend om zelf meer begrip en inzicht te krijgen in wat het Social Pact nu is en in potentie voor hen als lid kan betekenen. “Ik vind het goed dat dit soort discussies worden gevoerd in het kader van Social Pact, dat het niet abstract blijft maar echt gaat leven in organisaties, naar aanleiding van wat ik vandaag gehoord heb denk ik: ik ga een aantal initiatieven nemen in mijn organisatie om dingen te verbeteren, ik heb nieuwe gezichten leren kennen, het was verhelderend voor mij.”

Tweede dialoogsessie: mogelijkheden

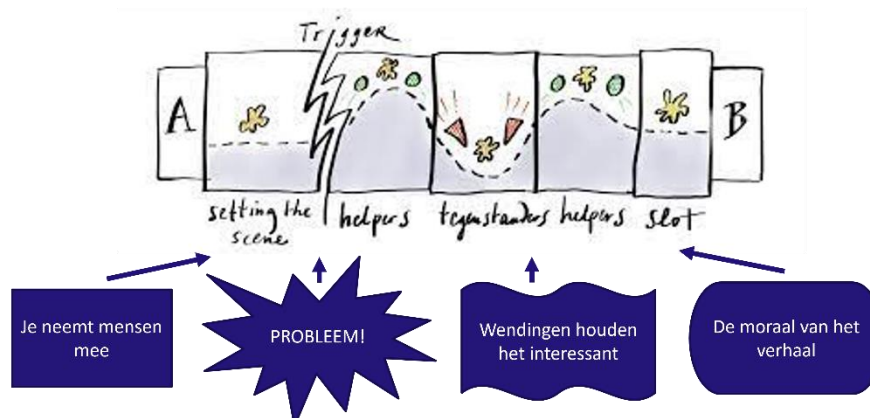
Op 5 en 12 juli 2023 is een tweede stap gezet in het ontwikkeltraject van het Social Pact Zuidoost. Een zestal leden van het Social Pact bogen zich tijdens twee werksessies over de vragen:

Hoe kunnen de leden van het Social Pact nog beter met elkaar en met formele structuren samenwerken? Hoe doorbreek en voorkom je eilandvorming van afzonderlijke partijen? Hoe wordt het geheel meer dan de som der delen?

Hoe zorgt het Social Pact voor impact van de samenwerking in Zuidoost?

Hoe kan het Social Pact een omslag maken zodat er meer gekeken gaat worden naar kwaliteit (waarde) i.p.v. kwantiteit (aantal bereikte bewoners)? Hoe komt dit ten goede aan de kansengelijkheid?

Na een terugblik op de eerste sessie aan de hand van Storytelling gekeken naar de mogelijkheden voor het Social Pact ten aanzien van de samenwerking, de impact van die samenwerking in Zuidoost en de wijze waarop het Social Pact die impact aan anderen kan laten zien. Meer informatie over Storytelling als methode en de wijze waarop dit is ingezet is op verzoek beschikbaar. In dit verslag wordt de opbrengst weergegeven in volgens de structuur van een klassieke verhaalvorm:

Impact van samenwerking Social Pact in Storytelling verhaalstructuur

Er was eens een Social Pact...

Ruim drie jaar geleden, in 2019, is met 12 organisaties het Social Pact gestart. De leden hadden dezelfde missie: meer betekenen voor de bewoners van Zuidoost. Die impact

werd vooral per organisatie gemaakt. Maar dankzij het Social Pact kwam er stevig penvoerderschap, wat zorgde voor stabiliteit voor de betrokken organisaties. Gezien de geschiedenis en onrust in de sociale basis in Zuidoost was het bijzonder dat de leden een vuist hebben gevormd.

Probleem!

Maar de impact die organisaties staat nog steeds onder druk van de eisen van de gemeente. De procedures en gebiedsplannen, de manier van verantwoorden, dit past niet bij het informele karakter en de werkwijze van Social Pact. Bovendien wordt er naar de sociale basis gekeken als: 'daar moet het allemaal gebeuren', terwijl het budget dat in de sociale basis wordt geïnvesteerd een fractie is van dat wat er in de zorg omgaat.

Dat lijkt het belang om te verenigen voor eenieder die in de sociale basis in Zuidoost iets wil bereiken nog eens te onderstrepen. Toch geldt voor veel van de leden dat zij weinig actief zijn om als Pact dingen te bereiken. Fysieke aanwezigheid van leden en commitment in themagroepen is een uitdaging. Samenwerking in gezamenlijke projecten komt nog weinig van de grond en het lijkt er op dat leden elkaar nog niet voldoende vertrouwen of kennen, zelf interesse hebben in elkaar, of angst hebben de eigen identiteit kwijt te raken als je samenwerkt.

Op avontuur. Wat gaan we doen en wie helpt ons?

De actieve leden van het Social Pact gaan de eigen energie mobiliseren op een manier die voor hen beter werkt dan nu. De ledenvergadering verdwijnt in haar huidige vorm, die vooral passief luisteren naar informatie van buiten het Social Pact is. De tijd die leden hebben om elkaar te treffen wordt anders besteed, veel interactiever. We gaan inzetten op de groep als geheel, en aandacht besteden aan de leden die onderdeel van die groep zijn.

Ideeën voor 'small-wins' om dat voor elkaar te krijgen:

- *Bij elke vergadering aandacht besteden aan het Social Pact, de groep, hoe zitten wij er in als pact en de behoefte van de leden. Minder kennismaking en informatie (presentaties van buitenaf) tot zich nemen en mensen actiever met elkaar aan de slag laten gaan. Meer inspiratie en elkaar leren kennen. Tafelgesprekken in groepen. De ruimte voor gesprekken over 'wat heb je nodig, hoe kunnen we elkaar helpen, wat heb je bereikt, etc.' Bijvoorbeeld door:*
- *Eén agendapunt met een nadenkvraag. Een kleine verkenning (door een buitenstaander?).*
- *Een intervisie waarbij je drie partijen uitnodigt om een vraag in te brengen.*
- *Binnenkring/buitenkring gesprek met een inhoudelijke vraag, een aantal rondes en dan kijken of er mensen van de buitenkring naar binnen willen.*
- *Mireille Westfa van het Kenniscentrum Ongelijkheid uitnodigen en daar een aantal kleine live-interviews laten doen. Over jou, als organisaties, waar je tegenaan loopt, wat heb je nodig, wat mis je, je zegje mogen doen.*
- *Een model met verschillende opties voor wat organisaties kunnen komen halen en brengen, op maat gemaakte afspraken.*
- *Bij een presentatie van een partner wordt het een voorwaarde dat ze iets over het voetlicht komen brengen. De wederkerigheid uit het manifest wordt in praktijk gebracht.*

- *Alleen doorgaan met de themagroep armoede en de rest van de themagroepen stopzetten. Dit omdat (1) het thema armoede gezien kan worden als overkoepelende paraplu en (2) deze themagroep de meeste actieve betrokkenen kent. De andere themagroepen komen moeizaam tot actie. De wens is om de beschikbare tijd van de actieve leden meer gericht in te zetten.*
- *Ben je toe aan actieve deelname/samenwerking die verder gaat, dan voeg je in bij die themagroep.*
- *Een omslag maken naar vier werksessies en één algemene ledenvergadering per jaar.*
- *Vier keer per jaar een kennissessie waarin je aan structuur en samenwerking werkt, waarin intervisie en ontwikkeling een plek krijgt, delen en waar loop ik tegenaan*
- *Burgeracademie Venzo gebruiken voor professionalisering.*
- *Buddyconstructie van actievare en minder actieve leden, waarbij de grotere actieve leden een grotere rol nemen.*
- *En echt gezamenlijk, vanuit het thema armoede, een programma/initiatief neerzetten, "IJsje in de wijk" is een goed voorbeeld van aanhaken meerdere organisaties, we stonden met de partners en bewoners in de wijk, te praten over hulp die ze nodig hebben (zoals Pak je Kans).*
- *Het Masterplan betrekken.*

Er zijn beren op de weg...

Dit gaat een obstakel vormen:

- *Taalbarrière.*
- *Tijd*
- *"Ik doe dit maar alleen" voor kleine organisaties.*
- *Partners: we vragen het wel, maar er gebeurt niks!*
- *Alleen maar groeien? We willen geen (spook)leden/partners.*
- *Op maat gemaakt lidmaatschap kan verschil creëren en voor uitsluiting zorgen.*

Maar die kunnen wij verhelpen, door...

- *Afspraken met de leden op maat te maken, niet iedereen kan hetzelfde bijdragen en dat hoeft ook niet.*
- *Workshops voor leden over professionalisering en samenwerking.*
- *Als Social Pact organisaties in hun kracht te zetten om bij te kunnen dragen.*
- *Leden hun bestaande kennis en ook hun behoeften te laten delen.*
- *Een subsidieaanvraag in te dienen bij de subsidie die beschikbaar wordt gesteld voor allianties.*
- *Ledenvergaderingen om te zetten naar werksessies, minder vaak per jaar.*
- *De gezamenlijke activiteiten te focussen op één thema: armoede.*
- *We zijn niet gericht op groei maar op slagvaardigheid.*

En hier gaan we naartoe, dit hebben we straks bereikt:

- *We kunnen samen over het voetlicht brengen wat wij doen als Social Pact in de sociale basis in Zuidoost. Wat hebben we bereikt voor de bewoners?*
- *Onze doelen zijn goed in beeld.*
- *Er is een wij-cultuur gecreëerd. De ik-cultuur overstijgend. "Ik heb het niet alleen over mijn eigen activiteiten maar ook over het Pact." Alle leden zien dat je door*

samenwerking je eigen rol kan versterken, maar óók die van het Social Pact. De kracht van het Social Pact wordt vertegenwoordigd door alle leden.

- *We zijn intermediair tussen systeem- en leefwereld. Dat is nog veel onbekend en mag bekender worden gemaakt. We sluiten goed aan bij de bewoners, we weten wat er speelt bij hen en bij formele partijen. Door onze samenwerking zetten we bewoners in hun kracht.*
- *De rol van het Social Pact is duidelijk en is bekend voor veel soorten bewoners, bewoners vertrouwen ons.*

Wrap-up: doorkijken naar de derde sessie

De derde sessie op 19 september richten we ons op de strategische koers van het Social Pact.

Tijdens de ledenvergadering diezelfde dag worden de leden geïnformeerd over de voortgang en opbrengst tot dan toe.

De gemeente ontvangt op hun verzoek in september tussentijdse terugkoppeling over de opbrengst van het traject (terugkoppeling vindt plaats in afstemming met projectgroep en voorzitter Social Pact).

Tussenstand ontwikkeltraject in verhaalvorm

Met de opbrengst van de eerste twee sessies en de input die uit de parallele gesprekken is opgehaald, is door de kerngroep van dit ontwikkeltraject een verhaal geschreven dat in metaforen vertelt hoe 'het huis' dat het Social Pact is voor haar leden nu staat, reilt en zeilt, en wat er aan het huis verbouwt zou mogen worden om het te versterken.

Social Pact - Het huis waar mensen samen werken

In Zuidoost staat een huis. Het huis is zo'n drie jaar geleden gebouwd door een stel betrokken bewoners, die anderen uitnodigden om ook van hun huis een thuis te maken. Het werd een stevig huis, dat voor de bewoners onderdak en bescherming bood tegen de regen en de wind buiten hield. De stemmen van de mensen die het huis gingen bewonen kregen dankzij het huis een plek, zodat zij niet meer in hun eentje op straat hoeven te roepen. Het huis werd een vuist, zoals een stevig huis weerstand kan bieden tegen de elementen van buiten en zich niet zomaar omver laat blazen. In het huis staat men samen sterk. En: in het huis is veel goeds te halen voor de mensen die het huis bewonen. Dankzij dit huis hoeven zij zich minder zorgen te maken over hun basisbehoeften en kunnen zij doen waar ze goed in zijn. Ook hebben zij de medebewoners van het huis beter leren kennen en ervaren hoe fijn het is om met gelijkgestemden samen te wonen en werken aan waar zij zo goed in zijn: de rest van de wijk waarin het huis is gebouwd helpen. Het huis zorgt er voor dat zij in die wijk impact kunnen maken, wat nog niet hetzelfde is als samen impact maken.

Van binnen bekeken zijn de kamers van het huis wisselend bezet met mensen en spullen, de ene kamer is wat meer op orde dan de andere. Sommigen nemen in het huis meer huishoudelijke taken op zich dan anderen. Niet iedereen is goed in huishouden, dat weten ze ook wel en dat is oké. En ze zien ook wel dat sommigen al blij zijn dat ze een huis hebben, maar simpelweg weinig kunnen bijdragen, omdat ze in hun eentje zijn en zoveel te doen hebben buiten de deur. Ze zijn wel blij met het onderdak en willen graag bijdragen, hebben dromen en doen beloftes maar kunnen ze niet altijd waarmaken. Anderen staan wel in het huis geregistreerd, maar vooral omdat ze ergens geregistreerd moeten staan. De andere bewoners zien hen eigenlijk weinig. En zoals in elk huis zijn er soms spanningen tussen onderlinge wensen, verwachtingen en realiteit. Samen leven gaat niet zonder problemen. Maar het huis kent een sterke kerngroep van bewoners die op een heldere en transparante manier de dagelijkse gang van zaken regelt en daarbij andere bewoners meeneemt. Zij worden door de andere bewoners gewaardeerd en vertrouwd voor het fundament dat zij bieden.

Ook van buiten wordt er naar het huis gekeken door de mensen die langs lopen, het huis trekt de aandacht en op straat vinden gesprekken plaats over wat het huis wel en niet is of zou moeten zijn, er wordt ook veel naar het huis geroepen en verwacht. Naast het huis staan grote torens die vinden dat alles wat bij hen niet past, maar in dat huis moet worden gepropt. Mensen die op straat naar het huis kijken, zien het huis als de oplossing voor alles. En als zij spullen kwijt moeten, hebben ze het idee dat er vast nog wel ergens een plekje is in dat huis om die spullen onder te brengen. Soms gaan er mensen staan aanbellen omdat ze iets van dat huis willen, ophalen, of langsbrengen, of allebei.

Er zitten ook dingen op zolder verstopt die nooit meer gebruikt worden. En in de achtertuin staat nog een schuurtje met waardevolle spullen die juist wel wat méér gebruikt mogen worden. De voordeur is in de loop der jaren wat krakkemikkig geworden en mag wat steviger, want nu lopen mensen te gemakkelijk naar binnen. Ze zeggen wel gedag, maar vertrekken daarna snel naar zolder en voor je het weet zijn ze ook weer weg.

Het huis ziet het allemaal aan, wil een huis zijn voor velen en kan tegelijkertijd niet alles en iedereen huizen. Ze is ook maar een relatief klein huis in een grote wijk. Het huis is sterk gegroeid en haar bewoners willen het fundament verstevigen, en zorgen dat zij staat als een huis, zodat de mensen en spullen die ze huist zo goed mogelijk hun werk kunnen doen. De structuur van het huis is misschien aan verbouwing toe. En er moet wat worden opgeruimd. Spullen die niet meer gebruikt worden mogen het huis uit. Dan blijft er meer ruimte over voor mensen om sommige dingen beter samen te doen, meer samen plannen maken en op pad te gaan de wijk in. De kamers kunnen een beetje worden heringericht, wat muren verplaatst en opnieuw bekijken wat we realistisch gezien van elke kamer mogen wensen en verwachten. Waardevolle spullen waar onvoldoende gebruik van wordt gemaakt kunnen een logischer plek krijgen in het huis, want als ze in de schuur blijven liggen dan gebruikt niemand ze. De realiteit van het huishoudboekje en de draagkracht van de mensen die de belangrijkste huishoudelijke taken op zich nemen kan bepalender worden voor de huisactiviteiten die ondernomen worden, liever wat minder en goed. Als de bewoners samen komen, willen zij minder passief luisteren en meer actief uitwisselen, hun beschikbare tijd gericht inzetten. Ruimte maken om elkaar te spreken, over waar men tegenaan loopt, wat de bewoners nodig hebben en hoe bewoners elkaar kunnen helpen. Groeien, niet in de breedte, maar in de hoogte.

Derde dialoogsessie: strategische koers

Op 21 september 2023 vond de derde sessie van dit ontwikkeltraject plaats. Tijdens deze sessie stond de strategische koers van het Social Pact centraal: hoe kijken deelnemers, gezien de opbrengsten uit het traject, naar de toekomst van Social Pact? Negen leden van het Social Pact gingen hierover met elkaar in gesprek. Allereerst werd het hierboven opgenomen verhaal 'Social Pact – het huis waar mensen samen werken' door de kerngroep van dit ontwikkeltraject samen verteld, waarbij zij om beurten een alinea voorlezen aan de deelnemers van de derde en laatste werksessie van het traject.

Deelnemers mochten het verhaal vervolgens aanvullen, er op reageren, waarna we in twee gesprekken volgens de 'binnenkring-buitenkring-methode' hebben gekeken naar de toekomst van het Social Pact: de strategische koers die deelnemers voor zich zien voor hun samenwerking in de sociale basis in Amsterdam Zuidoost. Bij deze methode vindt er aan de hand van een centrale vraag een gesprek plaats tussen een deel van de totale groep, waarbij de rest van de deelnemers luistert. Na het gesprek mag de rest van de groep reageren. Het doel hiervan is dat er in kleiner verband een ander type gesprek ontstaat dan in de grotere groep, waarbij de opbrengst meestal wat verdieping krijgt, en deelnemers die anders minder aan bod zouden komen makkelijker en actiever hun mening kunnen delen.

Aanvullingen en reacties

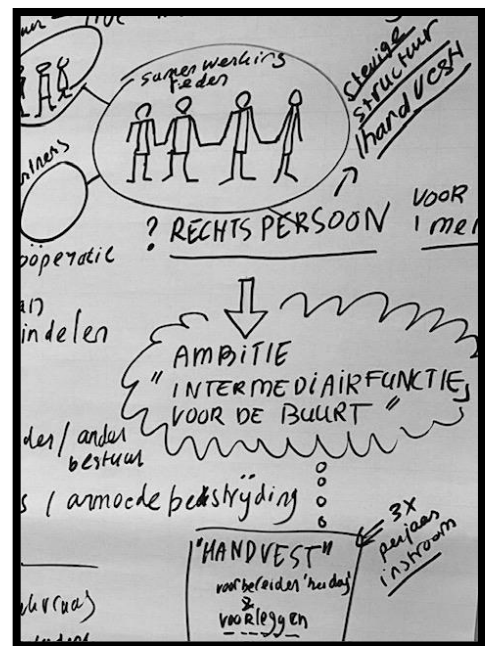
- *Mooie metafoer om het huis op te ruimen, wij vragen ons als lid, nu het huis zo vol is wel eens af wat het ons nog oplevert.*
- *Een huis moet betaald worden, bewoners betalen het huis samen. Dat is nu niet zo.*
- *Het lijkt op dit moment misschien meer op een pension dan op een huis. In een pension komen en gaan mensen, en gaan ze op een andere manier met de gastheer en het huis om dan wanneer ze zelf een deel van het eigenaarschap op zich zouden nemen.*
- *Een aanvullende metafoer is die van de veranderende omgeving van het huis, denk aan wetgeving, de veranderende subsidie vanuit de gemeente, de nadruk die de omgeving legt op onderwerpen als verduurzaming, inclusiviteit, etc.*
- *“Beneden in het huis is het nu aardig vol, maar boven nog te leeg.”*
- *De bewoners van het huis zijn zo druk met het huis zelf, de bewoners binnen laten en houden, dat er te weinig tijd over is voor actie en elkaar beter leren kennen.*

Kringgesprek 1: hoe ziet het huis van de toekomst er uit?

Formeler maken van de huidige samenwerkingsvorm en handvest

In de toekomst verhoudt het huis dat Social Pact is zich tot een veranderde omgeving waarin vanuit de gemeente sterker de nadruk wordt gelegd op alliantievorming tussen organisaties in de sociale basis. Een formelere structuur lijkt volgens de deelnemers dan belangrijker dan nu, en lijkt tegelijkertijd een antwoord te kunnen zijn op de uitdagingen waar men in de huidige samenwerking tegenaan loopt. De vrijblijvendheid mag er wat de deelnemers aan deze sessie betreft af. Nu is de samenwerking in het Social Pact vrijblijvend, er zijn veel ambities maar het is lastig vast te pakken. Als formele samenwerkingsstructuur, of dat nu in de vorm van een rechtspersoon zoals een vereniging of coöperatie is of niet, heb je als lid meer rechten en plichten. Sommige deelnemers voelen wel iets voor een coöperatie, omdat in die samenwerkingsvorm de leden iets bijdragen, niet altijd in geld maar wel in tijd. In een coöperatievorm is er ook ruimte voor een breder bestuur. Minpunt van het formaliseren van de samenwerking is dat niet iedereen mee zal kunnen bouwen. De deelnemers vragen zich af of dat nadeel opweegt tegen de huidige uitdagingen, waarin weliswaar iedereen het huis binnen kan komen, maar het huis zelf daardoor erg vol en onoverzichtelijk is, en men moeilijk met elkaar tot actie over kan gaan. “Velen van ons worden in de huidige samenwerking door de anderen nog niet gezien, of worden door de gemeente teruggestuurd als we plannen hebben.

“De ambitie en stip op de horizon voor onze samenwerking is dat we beter georganiseerd willen zijn, zodat we stevig zijn en ingezet worden, er voor kunnen zorgen dat de mensen die zich inzetten voor de wijk worden gezien en gesteund. Eén stem vormen richting de omgeving van ons huis. En een schakel zijn tussen mensen en instituties. Een intermediairfunctie hebben voor de mensen uit Zuidoost.”

Hierbij wordt opgemerkt dat formalisering van samenwerking ook kan leiden tot het stuklopen ervan. “Ik heb meerdere malen meegemaakt dat er bij de gang naar de notaris ruzie ontstaat, en men daar nooit aankomt.”

De voorkeur lijkt daarom vooralsnog uit te gaan naar een omvorming van het huidige Handvest naar een informele coöperatie en bijbehorende structuur van samenwerking, waarbij ook de drempel (en wachttijd) om lid te worden iets hoger ligt dan nu.

Verandering inrichting ledenvergadering

Een punt waarover de deelnemers aan deze sessie het sterk met elkaar eens zijn, is een verandering van de huidige ledenvergadering. Een vergadering waarin kennis en kunde van de leden met elkaar gedeeld wordt, waarin meer leden aan bod komen, bepaald wordt wat de leden samen op willen pakken en welke ondersteuning zij daar bij nodig hebben. De leden zijn daar, fysiek, op die ledenvergadering. Dat is de tijd die benut moet worden om elkaar te vinden. Zodra je iets organiseert dat losstaat van de ledenvergadering ben je veel leden kwijt. Maar als de vergadering anders wordt ingericht, gaan er volgens de deelnemers meer mensen komen en iets kunnen halen uit de samenwerking. Een voorbeeld dat wordt aangehaald gaat over een activiteit van één van de leden waarbij brood werd uitgedeeld aan bewoners. Verschillende andere leden hadden graag ook een bijdrage aan die activiteit geleverd als ze er op tijd van op de hoogte waren geweest. Zo hadden ze die ene activiteit naar een hoger plan kunnen tillen, er meer van kunnen maken. Tenslotte wordt het als belangrijk gezien om presentaties van nieuwe leden meer te beperken in de tijd. Bijvoorbeeld door niet bij elke ledenvergadering nieuwe leden te presenteren, maar twee of drie instroommomenten per jaar te creëren waarbij nieuwe leden zichzelf kunnen presenteren. De huidige opzet, waarbij veel van de tijd van de ledenvergadering opgaat aan nieuwe leden, maakt dat er te weinig tijd over blijft en dat de presentatie en toetreding van nieuwe leden te vluchtig gebeurt. Het kan helpen om hier meer formaliteit en rituelen omheen te bouwen, waardoor er én meer aandacht komt voor toetredende nieuwe leden, én er tijdens andere vergaderingen meer tijd over blijft voor onderlinge uitwisseling. Een mooie opmaat naar kringgesprek 2...

Kringgesprek 2: Wat willen we als bewoners van dat huis samen doen?

De aanwezige leden willen graag meer delen en ontdekken wat ze samen al doen, de tijd nemen voor elkaar. "Dat mensen op een andere manier aan het woord komen." De leden willen graag kijken waar samenwerken logisch zou zijn, niet door via structuren te dwingen tot een bijdrage, maar door deze te laten ontstaan. Er zijn verschillende ideeën waar de deelnemende leden graag invulling aan willen geven, bijvoorbeeld:

- *Samen een plan maken, bijvoorbeeld rondom armoede, een plan waarin de leden een bijdrage kunnen leveren: wat gaan we dit jaar samen aan dat thema doen?*
- *Samen een dagje de hei op om elkaar beter te leren kennen.*
- *Met elkaar overleggen en afspreken dat we iets gaat doen met elkaar, bijvoorbeeld tijdens de week van de eenzaamheid, burendag, een vrijwilligersdag voor Zuidoost waarin de leden met elkaar bijvoorbeeld van een externe een workshop doen.*
- *Een intervisie-achtige opzet van een deel van de ledenvergadering, waarin telkens enkele leden iets inbrengen, een uitdaging of kans die zij graag willen bespreken en waar zij input van de andere leden op kunnen krijgen.*

Reflectiesessie

Op 15 november 2023 vond er een reflectiesessie plaats met een tiental leden van het Social Pact, waarin we hen hebben meegenomen in de opbrengsten van het traject en een plan hebben gemaakt hoe deze opbrengsten de komende zes maanden om te zetten in acties die de samenwerking ten goede gaan komen. Twee thema's stonden centraal: 1) het herinrichten van de ledenvergadering om de beschikbare tijd en energie positiever en gericht te besteden en 2) het formaliseren van de samenwerking.

Een ledenvergadering waar men energie van krijgt en elkaar beter leert kennen

Ten aanzien van de ledenvergadering zien de leden het volgende voor zich:

- *Themagerichte invulling*
- *Actieve werkvormen, workshops, ruimte voor 'doen'*
- *Niet-plenaire tijd inrichten zodat men in kleinere groepjes/duo's elkaar kan spreken, dingen in kan brengen, aan het woord kan komen*
- *Een roulerende voorbereiding door twee organisaties*
- *Van elkaar leren door steeds 1 organisatie met een hulpvraag centraal te stellen tijdens een terugkerend deel van de vergadering*
- *Toetreding via de kerngroep en daarna presentatie in de ledenvergadering terugbrengen naar drie momenten per jaar, zodat niet elke vergadering veel tijd gaat zitten in het voorstellen van nieuwe leden, maar organisaties die lid willen worden ook nooit langer dan 4 maanden hoeven te wachten op toetreding*
- *6 ledenvergaderingen per jaar*
 - *De ontwikkelingen worden besproken*
 - *Een of twee inhoudelijke thema's staan centraal*
 - *Van deze 6 vergaderingen is er 3 x per jaar agendaruimte voor presentatie van nieuwe leden, zij krijgen 5 minuten de tijd zich te presenteren*

Strenger zijn bij toetreding en afscheid nemen waar nodig

Uit het gesprek met de aanwezige leden naderhand de presentatie, bleek eens te meer dat de wens om leden aan hun commitment te houden op gespannen voet blijft staan met de wens om geen leden uit te sluiten. Op 29 november wordt, mede door wat er tijdens gesprekken in dit ontwikkeltraject naar voren is gekomen, vanuit de kerngroep een

voorstel aan de leden gepresenteerd om die leden die zich niet houden aan afspraken van aanwezigheid en inzet, niet langer te zien als actief lid van Social Pact. Deelnemers geven aan dat het wel belangrijk is hen in het netwerk te blijven verbinden aan het Pact, en moeite te blijven doen om die verbinding te behouden. Andere leden geven echter aan het daar mee eens te zijn, maar dat dit al heel lang geprobeerd is, en het soms goed is de weinige beschikbare tijd en energie te steken in die leden die aanwezig en gecommitteerd zijn. De één wil commitment als thema een plek geven op de ledenvergadering, de ander geeft aan dat station voorbij te zijn en de tijd wil besteden aan inhoudelijke thema's met diegenen die willen. Een groot deel van de groep lijkt het eens met de constatering dat de beperkte tijd de komende jaren vooral in de hoogte, en niet in de breedte van de kwaliteit van samenwerking in het Social Pact moet gaan zitten.

Parallele interviews en gesprekken

Als verkenning, voor het verkrijgen van meer achtergrondinformatie in opmaat naar de werksessies met de leden van het Social Pact, is met een viertal leden één-op-één een gesprek gevoerd. Ook zijn twee vertegenwoordigers van gemeente Amsterdam geïnterviewd. Tezamen met de relevante input die tijdens de vergaderingen van de projectgroep van dit ontwikkeltraject worden hieronder de belangrijkste punten uit deze gesprekken weergegeven. Dit is bedoeld als extra informatie over de context van het ontwikkeltraject, aanvullende informatie over hoe de leden tegen de samenwerking en meerwaarde van het Social Pact aankijken, en ter verkenning van het perspectief van de gemeente op de samenwerking van het Social Pact.

Verleden – ontstaansgeschiedenis en het aansluiten bij Social Pact

Vanuit het voormalige Venzo zijn de organisaties begonnen met het Social Pact. Partijen in het veld wilden wezenlijke verandering. Kijken hoe je het met elkaar kunt doen, in plaats van naast elkaar, en tegenover elkaar uitgespeeld worden.

“Op het moment dat je initiatief naar je toe trekt, als bewoners, krijg je kracht. Tegelijk raak je in nieuwe moeilijkheden verzeild. We hebben echter wel de mogelijkheid gecreëerd mee te doen in een gezamenlijke aanvraag.”

Redenen voor leden om zich aan te sluiten bij het Social Pact waren bijvoorbeeld het beter bereiken en ondersteunen van hun doelgroep. Onder andere doordat zij aanvullende zorg van collega's in de wijk in kunnen schakelen als zij bijvoorbeeld een jongere begeleiden, en zien dat moeder ook hulp nodig heeft. Belangrijke aanleiding voor leden om zich aan te sluiten was (en is) ook het gebrek aan vertrouwen in de gemeente, in het stadsdeel, onder bewoners en organisaties. Zij hebben behoefte aan andere manieren om hun stem te laten gelden, om gehoord te worden en tot verandering te komen.

Jammer is dat die beweging vanuit het stadsdeel leek te worden ervaren als het vormen van een machtsblok. “Veel beleidsmedewerkers willen wel, maar hogerop wordt nog teveel in ‘macht’ gedacht.” Het ontstaan van Social Pact maakte veel los bij het stadsdeel.

In de gemeentelijke organisatie durfde niemand deze partij een opdracht te geven. Er was een basishouding van wantrouwen, het gaat over geld en wat wel en niet kan. Dan moet je kunnen controleren. Toen Social Pact kwam, was onduidelijk wat voor entiteit dit was en wat ze wilden. Er waren veel oordelen van ambtenaren, het deed veel stof opwaaien. Normaal doen partijen zelf een aanvraag, nu werd dat gedaan in samenwerkingsverband.

Naar die ontwikkeling werd gekeken in termen van macht, dat kan angst triggeren. “Het grote geld wordt vanuit de Sociale Basis uitgegeven. Aan wie en hoe verdeeld is voor mij niet duidelijk, en ben benieuwd voor wie dat wel duidelijk is. Wat ligt aan de verdeling ten grondslag. Vast staat dat ambtenaren kijken naar beleidsdoelen, wat willen realiseren en hoe gaan we dat doen? Vereniging kun je ervaren als ondermijning. Vraagstukken waarvan de gemeente dacht in de lead te zijn, dat kantelde opeens.”

Sinds 2023 is Venzo gefuseerd met Swazoom, het voormalige Swazoom was de grootste partij in Zuidoost, maar had te weinig vertrouwen van de andere partijen. Het management had een andere visie. Je hebt ze nodig, sleutelpersonen die vertrouwen hebben van de doelgroep. Dat vertrouwen was en is er nu. Partijen zien het Pact niet als gevaar. Venzo&Swazoom heeft nog tijd nodig om vanuit de recente fusie haar taak als brede welzijnsorganisatie te versterken, maar kan voor het Social Pact vanuit haar positie, met een structurele opdracht, anderen die al heel lang goeie dingen doen wel in een betere positie brengen. Maar dat hangt wel aan de visie en het handelen van enkele sleutelpersonen.

Heden

Hoe zien leden dat het Social Pact nu werkt, en wat minder goed werkt?

‘We rise by lifting others’ – het Social Pact verbetert de kwaliteit van losse organisaties. De samenwerking geeft de ruimte om samen aan de kwaliteit van de betrokken professionals en organisaties te werken. Door kennis te delen gaan mensen bewuster in hun werk staan. En het Social Pact biedt een mooie gelegenheid voor de leden om zichzelf zichtbaar te maken, te netwerken en de organisaties geven aan via het Social Pact collega-organisaties te vinden waar ze raakvlakken mee hebben. Daarbij geven sommige leden ook aan dat, doordat al hun tijd in uitvoerend werk gaat zitten, zij nauwelijks tijd over houden voor het netwerken eromheen.

Kaders gebruikt door fondsen en andere subsidieverstrekkers zijn vaak te hoogdrempelig voor kleine organisaties. Door samenwerking kunnen ook zij aan deze kaders voldoen.

“Ik zie een ontwikkeling bij de mensen die betrokken zijn. Onlangs hadden we een bijeenkomst, ik vond dat iedereen zich op een mooie manier presenteerde: goed voorbereid, professioneel en authentiek vertellen waarom je doet wat je doet. Als ik kijk naar vier/vijf jaar geleden was dat soms nog wel anders.”

En dat is niet alleen positief voor de grotere organisaties. Grote partijen leren van de kleine en kleine leren van de grote. Niet alleen in vaardigheden maar ook in bewustwording. Doordat kleinere organisaties in hun kracht komen te staan, meer slagkracht hebben, kunnen grotere organisaties ook een betere samenwerking met hen aangaan en taken

onderling beter te verdelen. De mate waarin het organisaties die lid zijn lukt om dat te doen, verschilt sterk:

“Niet elke organisatie in het Social Pact heeft dezelfde werkervaring, Ze moeten nog hun weg vinden. Ze zijn ook nog bezig met overleven, het hoofd boven water houden.”

“Het is allemaal groen en rijp door elkaar. Dat is meer mijn ongeduld. De les is voor mijzelf dat ik zelf geduldig moet zijn met prille organisaties. Bij elkaar bereiken we zo'n beetje alle bewoners in Zuidoost, ook de bewoners zonder papieren.”

“Als je met een werkgroep eenmaal een plannetje gemaakt hebt hoeft je minder te doen. Buiten de werkgroepen levert het wat minder op.”

Hoe ziet de gemeente dat het Social Pact nu werkt, en wat minder goed werkt?

Als formeel en informeel niet op elkaar aansluiten en/of organisaties niet herkenbaar zijn (zoals het Social Pact) en mensen bijvoorbeeld aan één van de beide kanten te lang worden vastgehouden, dan is dat best moeilijk samenwerken. Dit werkt natuurlijk twee kanten op, formeel moet informeel betrekken, overdragen waar mogelijk, en vice versa. Er moet verbinding komen tussen formele en informele zorgsystemen die allemaal bezig zijn met de sociale basis.

Vergelijkbare initiatieven gebeuren bij Samen Noord en Noordse vrouwen in Noord en bij Abdelhamid Idrissi in Nieuw-West, maar de wijze van samenwerken van het Social Pact is niet vergelijkbaar met deze initiatieven. Social Pact lijkt een unieke positie in te nemen in de stad. Elk stadsdeel is wat dat betreft verschillend. Dat het één groep is (een platform) maakt het sterker dan losse initiatieven. Ze (Social Pact) zitten in het masterplan. Tegelijkertijd is het broos, bijna afhankelijk van personen.

Het “gedrocht” van aanvragen en verantwoorden volgens de leden

De situatie zoals het nu is: je mag wel activiteiten doen maar je mag je inzet niet verrekenen. Terwijl iedereen een honorarium zou moeten kunnen opvoeren, “al die organisaties nu moeten vrijwillig dingen doen, je kan een deel toeleiden naar een activiteit en daarvan kun je een deel krijgen, je kan niet verwachten dat ze hun inzet voor de wijk allemaal vrijwillig doen”. Het geld komt binnen bij Venzo&Swazoom, zij moeten als penvoerder tot op het uur en de mensen de activiteiten opgeven. Het is ontzettend veel werk om de activiteiten te verantwoorden en beschikt te krijgen, per organisatie, per activiteit. De aanvraag is een gedrocht van 200 pagina's omdat alles per cluster etc. uitgeschreven moet worden. Verantwoording die gericht is op '5 van een bepaald soort activiteiten voor dit en dit gebied' zegt niets over kwaliteit en dat zit de leden dwars.

“Er wordt bij de gemeente gesproken over het vormen van allianties in gebieden, maar die allianties worden onvoldoende gesteund. Waar ligt het dan aan, is dat vanuit een gevoel

van eerlijkheid naar anderen, of de angst om grip te verliezen? Terwijl, als je als gemeente naast de samenwerking gaat staan, dan ontstaat er een vertrouwensband.”

Aanvragen en verantwoordend volgens de gemeente

We (vanuit de gemeente) hebben de komende jaren een paar dingen te doen. Kijken naar meer formele kwaliteit, wat werkt nu wel of niet. Anderzijds kun je naar wat abstractere manieren van kwaliteit meten kijken. Bijvoorbeeld kwalitatieve gesprekken met inwoners en dan na een paar jaar kijken.

We gaan kijken naar manieren van het financieren van platforms.

De sociale basis is relatief het kleinste deel geld, maar iedereen zegt “daar moet het gebeuren”.

“Ik zou de doelen beleidsresistenter willen maken. Dan gaat het toch om je serieus genomen voelen en je welbevinden. Het nieuwe kader gaat over 4 jaar, zodat we over langer termijn doelen kunnen formuleren. Ik denk dat je daar wat abstracter in moet zijn.”

Vertrouwen

“Iedereen zoekt naar manieren om vertrouwen tussen gemeente en organisaties te herstellen en de verantwoording lichter te maken, maar ondertussen word je finaal afgerekend als je er een paar duizend euro naast zit. Dat gaat om dreiging met terugbetalen van de subsidie, op een zwarte lijst worden geplaatst waardoor je moeilijker subsidie krijgt. Het hangt ook wel sterk af van degene met wie je samenwerkt.” Dat is voor leden van het Social Pact ingewikkeld aan de opstelling van de gemeente. Je bent geen samenwerkingspartner. De gemeente is subsidiegever en je wordt daardoor afgerekend.

Er worden verschillende voorbeelden genoemd waarin leden teleurstelling hebben ervaren nadat zij eerst hoop hadden op verbetering in de samenwerking met de gemeente. Het Masterplan Zuidoost is nu een voorbeeld waarbij leden hoop ervaren. Het idee is mooi en men merkt enthousiasme op de ledenvergadering. Wel wordt door een van de leden aangegeven dat het belangrijk is aandacht te besteden aan verwachtingen van de leden ten aanzien van het Masterplan. Juist omdat het vertrouwen in Social Pact groot is, en dit behouden moet blijven voor de toekomst.

Vertrouwen onderling is volgens sommige leden ook blijvend aandachtspunt. Het beeld is dat sommige organisaties die lid zijn, of bewust geen lid willen worden, zich niet verbinden vanuit angst, niet weten wat er gaat gebeuren, concurrentie, bang zijn eigen positie en middelen kwijt te raken, bezit kwijt te raken. Leden zien hierin openheid en zichtbaarheid vanuit het Social Pact als belangrijke instrumenten:

“Ik denk dat mensen, als je niet duidelijk kunt maken wie je bent en hoe je werkt, hoe open en gelijkwaardig en vanuit welke waarden je werkt, dan durven mensen niet. Waar sta je voor? Wat zijn de voordelen?”

Vertrouwen- de gemeente

De gemeente ziet twee doelstellingen waarbij het zoeken is hoe ze te verenigen zijn. Het gaat om vertrouwen van de inwoners maar ook om het formele kwaliteitskader. Daar moeten we (de gemeente) een balans in vinden.

Veel leden en veel informatie

De grootte van de groep maakt het voor sommige leden lastiger zich kenbaar te maken. Niet iedereen voelt zich ook comfortabel om dat in een grote groep te doen. Wel is er veel en makkelijk contact mogelijk via andere kanalen. Het zou mooi zijn als er in de vergaderingen ook op andere manieren ruimte komt voor de leden om hun stem te laten horen, iets in te brengen, etc.

Transparantie en inbreng

De leden die 1-op-1 gesproken zijn geven aan dat de zaken goed geregeld worden, ze spreken over transparantie en eerlijkheid. Er zijn duidelijke afspraken, iedereen wordt betrokken, iedereen heeft een stem. Ook achteraf als je niet bij een vergadering kan zijn. De voorzitter legt zaken duidelijk uit en de ondersteuner pakt ze op. Belangrijke randvoorwaarden voor transparantie, zoals notulen, agenda's, etc. worden netjes verzorgd. Inbreng van leden is goed mogelijk. En de middelen die nodig zijn worden naar draagkracht verdeeld.

Er meer uit halen- de leden

Veel van de leden geven aan dat zij het idee hebben veel meer uit de samenwerking in Social Pact te kunnen halen. Hun ambities ten aanzien van de samenwerking zijn groter dan zij tot nu toe hebben weten te realiseren.

“Voor de toekomst wens ik ons van het Social Pact dat we meer met elkaar doen en dat we ons naar buiten als Social Pact kunnen presenteren.”

Er meer uit halen- de gemeente

(gemeente) Het is belangrijk dat Social Pact kan formuleren wat er nodig is, ze moeten daarover nadenken, ik zou een coöperatie een prima construct vinden. Het gedoe ga je niet oplossen in Zuidoost. Het is niet alleen hoe moeten zij dat doen, maar ook hoe moeten wij dat doen. De vraag is: waar moeten ze zich in ontwikkelen, want ze zijn op reis. Dit soort samenwerkingen zijn heel goed, daar moeten ze zeker mee doorgaan.

Toekomst – wat zien leden als kansen voor deze samenwerking?

Vrijwillige inzet gaat niet zonder vergoeding van inzet. Daar zouden we als Social Pact een vuist voor moeten maken door te zeggen: “dit doen en we zó doen we dat”. Als we daar budget voor krijgen en dat verdelen onder de leden, dat zou vernieuwend zijn.

“Als ik echt één ding moet kiezen, waarvan ik denk ‘dat moeten we eerst oplossen om verder te kunnen komen’, dan is toch de vraag hoe we het Social Pact veel meer gestut en gesteund krijgen. Want op het moment dat je meer middelen hebt, ook de leden kunt betalen om dingen uit te voeren, dan ben ik er van overtuigd dat we een aantal zaken waar we nu tegenaan lopen sneller kunnen inkopen, en mensen met expertise in kunnen zetten waar nodig.”

Belangrijk lijkt het ook om meer te durven kiezen. Mensen en middelen toespitsen. Terwijl alles urgent is, toch durven kiezen, een basis bewaken.

Uitsluiting van leden voorkomen

Met het oprichten van een co-operatie maak je het lastiger voor sommigen omdat veel losse initiatieven geen eigen onderneming hebben. Dat zorgt voor uitsluiting van juist de organisaties die het Social Pact wil steunen. Het is belangrijk om, bij het formaliseren van de samenwerking, dit proberen te voorkomen. Tegelijkertijd is er besef dat dit niet altijd mogelijk zal zijn.

Verantwoording aan de hand van kwaliteit

- *Kwaliteit van wat je doet versus kwaliteit van wat je teweeg brengt*
- *Om goed te verantwoorden aan de hand van kwaliteit gaat het echt over kwalitatief onderzoek, mensen laten vertellen: drie jaar geleden stond ik hier, nu sta ik hier, met dit netwerk, etc.*
- *Als je kijkt naar de Maatschappelijke AEX, dat als graadmeter voor maatschappelijke waarde wordt gepositioneerd, dat is zo moeilijk in te vullen, door het gedwongen splitsen van allerlei zaken, en de uitkomsten zeggen zo weinig, je krijgt wel een social handprint van de impact die je maakt gekoppeld aan de SDG's, maar als er niet goed getoetst wordt door de invuller en een onafhankelijke van buiten, dan zullen de resultaten weinig zeggen en daarmee ook nooit zo goed mee worden genomen.*
- *Idee en wens is wel als Social Pact de gemeente input te geven hoe kwalitatief verantwoorden aan te pakken, bijvoorbeeld door een leidraad voor focusgroepen te ontwikkelen.*

Actiegerichtheid

“We zouden nog actie-gericht kunnen zijn, concreter bepaalde acties vaststellen, aan andere kant ook verdieping nodig, maar concreet maken wat heb je nodig, wat heb je tot nu toe gedaan, wat heb je nodig om je doelen te halen. Eerste paar jaar stabiliseren, visie concretiseren, wat willen we, is haalbaar, faciliteren, mensen, nu gestabiliseerd en kan je meer op mensen zelf richten, op organisaties. Zichzelf klaarstomen om kansen die geboden worden te kunnen pakken. Frustratie is niet helemaal weg, maar het is een duurzaam traject, andere mindset aanleren kost tijd, niet over inzitten als iemand niet vooruit te bewegen is, misschien eindigt de samenwerking dan op dat moment. Imperfecte zorg,

weerstand of omstandigheden, je komt niet vooruit, zet jij al maanden in, op een gegeven moment stap je uit je reddersrol. Dat is niet ideaal maar daardoor houd je wel energie over voor mensen die er wel klaar voor zijn.”

“Het vervolg van Social Pact is van mens tot mens, waarin we rekening moeten houden met elkaar, met de ander, wij moeten onszelf goed verzorgen om anderen te kunnen helpen.” Samen leren, samen ontwikkelen, vanuit gelijkwaardigheid, waarbij partijen niet over maar met elkaar praten. Gewoon doen. Gezamenlijke bewustwording faciliteren. Als je samenwerkt stimuleer je groei, ontwikkeling. Als je dat niet doet, dan faciliteer je de overlevingsmodus. “Dat is wat we in Zuidoost doen op hele grote schaal. We hebben een verdienmodel gecreëerd op basis van armoede, door partijen van buiten te vragen om onderzoek te doen, hulp te verlenen, grote klussen te klaren (renovatie van woningen).” Zo ondermijn je volgens leden de wijkeconomie, de buurt-ontwikkelstrategie, ondernemerschap in de buurt, gemeenschapszin, en houd je een wijk mede in een bepaalde positie. En dat heeft veel gevolgen voor bewoners: “Als je ervaart dat de wereld niet voor jou zou kunnen werken, dan heb je geen motivatie om bij te dragen aan die wereld.” Leden zouden de vraag willen omdraaien: hoe kan de gevestigde orde leren van Zuidoost? Wat hebben we in de wijk?”

Inhoudelijke programmatische samenwerking

Op basis van inhoud samen een aanvraag doen, dan komt volgens sommige leden de shift waar zij al lang naar verlangen. Een anonieme ‘buitenstaander’ kijkt daar als volgt naar:

“Sommigen gaan elkaar nu uit de weg en praten over elkaar. Anderen houden elkaar vast vanwege de ‘kleine’ belangen (geld). Als ze als groep gaan kijken naar het grotere, dan gaan ze daar om lachen, ik moet er om lachen want ik zie hoe sterk ze zijn. De kracht zit in doen, zij hebben de kans om te gaan puzzelen. Ergens een verschil maken vanuit samenwerking. Iets opzetten en dat laten financieren, dan spelen ze in op nieuwe stelsel sociale basis, maar belangrijker: tot coöperatie komen en het ook echt doen. De grote kans ligt in ondernemende buurtbewoners.”

Zichtbaarheid

Sommige leden benoemen dat het mooi zou zijn als de leden van het Social Pact iets fysieks in handen zouden kunnen hebben. Een boekje waarin alle leden iets van zichzelf kunnen laten zien. Ook zouden zij zelf beter gebruik willen maken van de zichtbaarheid die het Social Pact hun organisatie kan geven.

Blijvende aansluiting Masterplan ZO

Als je ambities kunt gaan formuleren over een periode van 20 jaar, dan denk je niet vanuit problemen, maar van uit kracht, oplossingen, community, zo geven leden aan. Daardoor is het volgens hen ook belangrijk hoe zich als Pact tot het Masterplan te verhouden: waar kies je eigen koers, waar lift je mee, hoe zet je in op coöperatieve kracht i.r.t. zelfregie? En hoe weet je dat te vertalen naar programma, inhoud, processen? Hoe neem je besluiten met elkaar, hoe communiceer je onderling en naar buiten?

Ten slotte, bredere lessen over samenwerken van een groot aantal organisaties met een gemeenschappelijke missie

Tot slot wordt ingegaan op de vraag: Op welke manier kan de strategische koers die zich in dit ontwikkeltraject heeft ontvouwd ook lessen bevatten over de samenwerking van een groot aantal organisaties met een gemeenschappelijke missie?

Tijdens het traject kwam, naast de strategische koers zelf, onder meer het volgende naar voren:

Structuren en informatie uitwisseling in de samenwerking vreten de tijd en energie op, terwijl relaties en inhoud, die succes van samenwerking net zo goed (of misschien wel meer) bepalen, ondersneeuwen. Het vraagt bewuste **continue aandacht om ruimte te bevechten voor dat waar de samenwerking überhaupt om ontstaan is** en waar betrokkenen energie van krijgen en houden om die samenwerking aan te blijven gaan.

Verschillende wensen en belangen proberen te verenigen kan leiden tot rondjes draaien, alles proberen goed te doen: iedereen erbij halen en houden, alles samen proberen te doen. De grote interne motivatie van betrokkenen om zo inclusief mogelijk te werk te gaan, gaat ten koste van slagkracht, en alhoewel het gezegde luidt: alleen ga je sneller, samen kom je verder, is het voor de energie van betrokkenen ook **belangrijk te beseffen dat daar grenzen aan zitten**.

Succes van samenwerkingen zal altijd **drijven op de energie en het doorzettingsvermogen** van een kleine groep **kartrekkers**.

Het is een kracht om te zien en erkennen dat ieder een andere bijdrage kan en wil leveren aan samenwerking, het is een oefening om **je te blijven verplaatsen in het perspectief en de belangen van de ander**, 'willen' niet aan te zien voor 'kunnen', en te accepteren dat iedereen er anders in staat.

Verwachtingen en teleurstellingen kunnen de energie echter weg laten lekken. Accepteren dat iedereen er anders in staat betekent niet dat er niet **af en toe duidelijke keuzes** gemaakt moeten worden, die de groep als geheel ten goede komen.

Willen is niet hetzelfde als kunnen en doen, niet te lang blijven hangen in het willen als het niet blijkt te kunnen is echter lastig, want een **lange adem en doorzettingsvermogen** is ook nodig voor gezamenlijk succes.

Grenzen van commitment zijn echter vaag, waar regels worden gemaakt zijn uitzonderingen belangrijk. Want iedere betrokkene is in de eerste plaats mens, kan wel willen maar even niet kunnen, **geduld en begrip zijn belangrijk**. Geen regel of afspraak kan bestaan of worden uitgevoerd zonder gesprek, maar dat leidt dan weer tot vaagheid, vertraging, energielekken.

Kartrekkers hebben het nodig **af en toe met afstand naar de samenwerking te kijken** en nieuwe keuzes te maken.

Als groep hierover met regelmaat te praten, met hulp van relatieve buitenstaanders en toegankelijke en doordachte werkvormen zoals storytelling, **helpt om samen te beslissen** wanneer andere keuzes gemaakt moeten worden.

Stichting Kenniscentrum Ongelijkheid

Bezoekadres: HVA – Theo Thijssenhuis
(Wibautstraat 2, Amsterdam)

Postadres: Postbus 2171, 1000 CD Amsterdam

www.kenniscentrumongelijkheid.nl